

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2016-1-51 (Devralma)
Karar Sayısı : 16-31/515-230
Karar Tarihi : 23.09.2016

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN, Adem BİRCAN

B. RAPORTÖRLER : Burak SAĞLAM, Başak TEKÇAM, İbrahim KUŞÇU,
Zekeriya TURAN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: - KLK Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş.

Yüzüncü Yıl Mah. Horasan Sokak No:14 GOP 06700 Çankaya,
Ankara

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye ait olan KLK Enerji Üretim A.Ş. hisselerinin %33'ünün Limak Yatırım Enerji Üretim İşletme Hizmetleri ve İnşaat A.Ş.'ye, %33'ünün ise Kalyon Yatırım Holding A.Ş.'ye devredilmesi ve bunun sonucu olarak taraflar arasında bir ortak girişim kurulması işlemine izin verilmesi talebi.

E. DOSYA EVRELERİ

- (2) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın (ÖİB) Kurum kayıtlarına 23.12.2015 tarih ve 6099 sayılı ile intikal eden yazısında; Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun (ÖYK) 15.06.2015 tarih ve 2015/55 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınan Elektrik Üretim A.Ş.'ye (EÜAŞ) ait Doğankent, Kürtün ve Torul Hidroelektrik Santralleri (SANTRALLER) ile bu santraller tarafından kullanılan taşınmazların 49 yıl süreyle "işletme hakkının verilmesi" yöntemi ile özelleştirilmesine ilişkin nihai pazarlık görüşmelerinin 16.11.2015 tarihinde yapıldığı belirtilerek ÖYK'nin onayına sunulmak üzere belirlenen teklif sahiplerine ilişkin bildirim yapılmıştır.
- (3) Rekabet Kurulu anılan bildirim üzerine 10.02.2016 tarih ve 16-04/70-28 sayılı kararı ile yukarıda anılan SANTRALLER ile bu santraller tarafından kullanılan taşınmazların 49 yıl süreyle "İşletme Hakkının Verilmesi" yöntemi ile özelleştirilmesi kapsamında söz konusu varlıkların teklif sahiplerinden; Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye (KOLİN), Bilgin-Turcas-Yapısan Ortak Girişim Grubu'na (BİLGİN-TURCAS-YAPISAN) veya Aşkale Çimento Sanayii Türk A.Ş.'ye (AŞKALE) devir işleminde bir sakınca olmadığı ve işleme izin verilebileceği sonucuna ulaşmıştır.

- (4) Kurum kayıtlarına 11.04.2016 tarih, 2425 sayı ile intikal eden KOLİN tarafından gönderilen yazıda ise özetle; SANTRALLER ile bu santraller tarafından kullanılan taşınmazların özelleştirilme ihalesini (.....) TL bedelle en yüksek teklifi veren KOLİN'in kazandığı ifade edilerek İşletme Hakkı Devir Sözleşmesi'ni imzalamak üzere SANTRALLERİN, %100 hissesi KOLİN'e ait olan KLK Enerji Üretim A.Ş.'ye (KLK ENERJİ) devredilmesi işlemine yönelik olarak Rekabet Kurumuna izin başvurusunda bulunmuş, yapılan değerlendirme sonucunda, bahse konu devir işlemi sonucunda devre konu olan SANTRALLERİN ve santraller tarafından kullanılan taşınmazların kontrol yapısında herhangi bir değişiklik söz konusu olmayacağından, anılan işlemin 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (2010/4 sayılı Tebliğ) kapsamında bir devralma işlemi olmadığı başvuru sahibine iletilmiştir. Daha sonra ÖİB, EÜAŞ ve KLK ENERJİ arasında 29.04.2016 tarihinde imzalanan İşletme Hakkı Devir Sözleşmesi ile devir gerçekleşmiştir.
- (5) 15.07.2016 tarih ve 4407 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden ve eksiklikleri en son 01.09.2016 tarihinde tamamlanan bildirim konusu başvuruda ise, tüm hisseleri KOLİN'e ait olan KLK ENERJİ'nin hisselerinin %33'ünün Limak Yatırım Enerji Üretim İşletme Hizmetleri ve İnşaat A.Ş.'ye (LİMAK YATIRIM), %33'ünün ise Kalyon Yatırım Holding A.Ş.'ye (KALYON) devredilmesi ve bunun sonucu olarak taraflar arasında bir ortak girişim kurulması işlemine izin verilmesi talep edilmektedir. Anılan bildirim üzerine düzenlenen 08.09.2016 tarih ve 2016-1-51/Öİ sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (6) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, bildirim konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Taraflar

G.1.1. Devredilen: KLK ENERJİ

- (7) KLK ENERJİ, elektrik enerjisi üretmek ve üretilen elektrik enerjisini ve/veya kapasitesini satmak amacıyla kurulmuştur. KLK ENERJİ'ye ait olan SANTRALLER'in üretimleri ile sahip oldukları kurulu gücün, Türkiye'nin toplam kurulu gücü içindeki payı, Doğankent'in %(.....); Kürtün'ün %(.....); Torul'un %(.....) olmak üzere, toplam %(.....) ve söz konusu elektrik santrallerinin Türkiye elektrik üretimi içerisindeki payı, Doğankent'in %(.....); Kürtün'ün %(.....); Torul'un %(.....) olmak üzere toplam %(.....)'tür.

G.1.2. Devreden: KOLİN

- (8) KOLOĞLU Ailesi tarafından kontrol edilen KOLİN, inşaat, enerji, turizm, madencilik, doğalgaz dağıtımı ve liman işletmeciliği alanında faaliyet göstermektedir. KOLİN'in elektrik sektöründe üretim, toptan satış, dağıtım ve perakende satış alanlarında faaliyetleri bulunmaktadır. KOLİN'in SANTRALLER haricinde hali hazırda kontrol ettiği ve elektrik üretimi alanında faaliyet gösteren santrallerine aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1: KOLİN'in Aktif Durumdaki Elektrik Üretim Faaliyetlerine İlişkin Veriler (2015)

Santral	Yakıt Tipi	Kurulu Güç (MWh)	Üretim (MWh)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)	Üretim Pazar Payı (%)
Akköy I HES (Gümüşhane)	Hidrolik	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Akköy II HES (Giresun)	Hidrolik	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Aladereçam HES (Giresun)	Hidrolik	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Yalnızardıç HES (Antalya)	Hidrolik	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TURKOL Otel Santrali (İstanbul)	Doğalgaz	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam		(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Bildirim Formu

- (9) KOLİN'in elektrik üretimi pazarının yanı sıra, elektrik dağıtım ve elektrik perakende satış pazarlarında da faaliyetleri bulunmaktadır. Elektrik dağıtımında faaliyet gösteren Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş., Çamlıbel Elektrik Dağıtım A.Ş., Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş., Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş. ile elektrik perakende satışında faaliyet gösteren CLK Uludağ Elektrik Perakende Satış A.Ş., CLK Çamlıbel Elektrik Perakende Satış A.Ş., CLK Akdeniz Elektrik Perakende Satış A.Ş. ve CLK Boğaziçi Elektrik Perakende Satış A.Ş., KOLİN'in %33 ortak olduğu CLK Enerji Yatırım A.Ş.'nin (CLK) kontrolü altındadır¹.
- (10) Dosya kapsamında yer alan bilgilere göre; KOLİN, ortağı olduğu CLK aracılığıyla 2015 yılında bu dağıtım bölgelerinden Boğaziçi dağıtım bölgesinde (.....) MWh, Çamlıbel dağıtım bölgesinde (.....) MWh; Uludağ dağıtım bölgesinde (.....) MWh ve Akdeniz dağıtım bölgesinde (.....) MWh saat olmak üzere toplam (.....) MWh ile Türkiye'de 2015 yılında dağıtım yapılan elektriğin %(.....)'ünün dağıtımını gerçekleştirmiştir. KOLİN elektrik perakende satışı alanında ise anılan bölgelerde görevli tedarik şirketleri CLK Boğaziçi Elektrik Perakende Satış A.Ş. ((.....)MWh), CLK Çamlıbel Elektrik Perakende Satış A.Ş. ((.....) MWh), CLK Uludağ Elektrik Perakende Satış A.Ş. ((.....) MWh) ve CLK Akdeniz Elektrik Perakende Satış A.Ş. ((.....) MWh) aracılığıyla toplam (.....) MWh elektrik satışı gerçekleştirmiştir. Gerçekleştirilen bu elektrik satışının 2015 yılı Türkiye elektrik tüketimine oranı (.....)'dir. Ayrıca elektrik perakende ve toptan satışı gerçekleştiren KOLEN Elektrik Toptan Satış ve Ticaret A.Ş. ise 2015 yılında (.....) MWh elektrik enerjisi satışı gerçekleştirmiştir.

G.1.3. Devralanlar

G.1.3.1. LİMAK YATIRIM

- (11) LİMAK YATIRIM'ın faaliyet alanlarını altyapı, havalimanı, terminal, enerji tesislerinin inşası, enerji sektörüyle ilgili üretim, dağıtım, fizibilite ve danışmanlık hizmetlerinin verilmesi, turizm tesislerinin kurulması ve kiraya verilmesi oluşturmaktadır. LİMAK YATIRIM; Limak İnş. San. ve Tic. A.Ş. (%(.....)), Yapısan Turz. İnş. San. Paz. ve Tic. A.Ş. (%(.....)) ve her biri %(.....) oranında olmak üzere Nihat ÖZDEMİR, Sezai BACAKSIZ, Mehmet Serhan BACAKSIZ, Turhan Serdar BACAKSIZ, Ebru ÖZDEMİR KIŞLALI ve Batuhan ÖZDEMİR hissedarlığı altında bulunmaktadır.
- (12) Limak İnş. San. ve Tic. A.Ş.'nin ise %(.....) oranındaki hissesi LİMAK HOLDİNG A.Ş.'ye aittir. Yapısan Turizm İnşaat Sanayi Paz. ve Tic. A.Ş.'nin %(.....) oranındaki hissesi Limak İnş. San. ve Tic. A.Ş.'ye aittir. LİMAK HOLDİNG A.Ş.'nin ise %(.....) oranındaki hissesi Nihat ÖZDEMİR'e, yine aynı orandaki hissesi Sezai BACAKSIZ'a ve geri kalan hisseleri, her biri %(.....) oranında olmak üzere, Ebru ÖZDEMİR KIŞLALI, Mehmet SERHAN BACAKSIZ, Batuhan ÖZDEMİR ve Turhan Serkan BACAKSIZ'a aittir. LİMAK YATIRIM'ın hali hazırda kontrol ettiği ve elektrik üretimi alanında faaliyet gösteren santrallerine aşağıda yer verilmiştir.

¹ CLK'nın diğer ortakları %33 hissesi ile Cengiz Holding ile yine %33 hissesi ile LİMAK YATIRIM'dır.

16-31/515-230

Tablo 2: LİMAK YATIRIM'ın Aktif Durumdaki Elektrik Üretim Faaliyetlerine İlişkin Veriler (2015)

Santral	Yakıt Tipi	Kurulu Güç (MW)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)	Üretim (MWh)	Üretim Pazar Payı (%)
Alkumru HES (Siirt)	Hidroelektrik	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Uzunçayır HES (Tunceli)	Hidroelektrik	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Çal HES (Denizli)	Hidroelektrik	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Seyrantepe HES (Elazığ)	Hidroelektrik	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Tatar HES (Elazığ)	Hidroelektrik	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Pembelik HES (Elazığ)	Hidroelektrik	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kirazlık HES (Siirt)	Hidroelektrik	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Hamitabat DGKÇS (Kırklareli)	Doğalgaz Cevirim	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kemerköy TS	Yerli Kömür	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Yeniköy TS	Yerli Kömür	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	-	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Bildirim Formu

- (13) LİMAK YATIRIM'ın elektrik üretimi pazarının yanı sıra elektriğin dağıtımı ile elektriğin toptan ve perakende satışı alanlarında da faaliyetleri bulunmaktadır. Yukarıda ayrıntılarına yer verildiği üzere, LİMAK YATIRIM'ın %33 oranında hissesine sahip olduğu CLK aracılığıyla dağıtımını gerçekleştirdiği elektriğin Türkiye'de 2015 yılında dağıtım yapılan elektrik miktarına oranı %(.); görevli tedarik şirketleri tarafından gerçekleştirilen perakende satışlarının 2015 yılı Türkiye elektrik tüketimine oranı ise (.)'dir. Ayrıca elektrik perakende ve toptan satışı gerçekleştiren Limak Enerji Ticaret A.Ş. 2015 yılında (.) MWh elektrik enerjisi satışı gerçekleştirmiştir.

G.1.3.2. KALYON

- (14) KALYON, her çeşit ticari, sınai, tarımsal, madencilik, enerji, ulaştırma, hava ve deniz limanı işletmeciliği, inşaat, finans, sigortacılık, turizm, basın- yayın, reklamcılık, medya ve diğer hizmet sektöründe faaliyet göstermek amacıyla kurulmuştur. KALYON; Cemal KALYONCU (%(.)), Nevin KALYONCU (%(.)), Haluk KALYONCU (%(.)), Kübra KALYONCU ŞEHERLİ (%(.)), Mehmet KALYONCU (%(.)) ve Sena KALYONCU TÜRK MENOĞLU (%(.)) hissedarlığı altındadır.
- (15) KALYON'un hali hazırda kontrol ettiği ve elektrik üretimi alanında faaliyet gösteren santrallerine ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 3: KALYON'un Aktif Durumdaki Elektrik Üretim Faaliyetlerine İlişkin Veriler (2015)

Santral	Yakıt Tipi	Kurulu Güç (MW)	Üretim (MWh)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)	Üretim Pazar Payı (%)
Kalen I-II HES (Giresun)	Hidrolik	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ordu HES (Ordu)	Hidrolik	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	-	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Bildirim Formu

- (16) Üretimin yanında KALYON'un elektrik toptan satış pazarında da faaliyetleri bulunmaktadır. Kalen Enerji Elektrik Üretim A.Ş. ve Melet Enerji Elektrik Üretim ve Tic. A.Ş. aracılığıyla KALYON, 2015 yılında toplam (.) MWh elektrik satışı gerçekleştirmiştir.

G.2. İlgili Pazar

- (17) Elektrik endüstrisi kapsamında dört temel faaliyet alanı olan elektriğin üretimi ve toptan satışı, elektriğin iletimi, elektriğin dağıtımı, elektriğin nihai tüketicilere satışı (tedarik), farklı varlıklar, kaynaklar, piyasa yapıları ve rekabet şartları içerdiği için geleneksel olarak ayrı ilgili ürün pazarları olarak nitelendirilmektedir. Dosya konusunu, elektriğin üretimi ve satışı alanında faaliyet gösteren KLK ENERJİ'nin %66 oranındaki hissesinin devri oluşturduğundan, elektriğin homojen bir ürün olduğu da dikkate alınarak, ilgili pazarın genel olarak elektrik üretimi ve satışı temelinde tanımlanması mümkündür. Bunun yanı sıra, bir üreticinin ürettiği enerjiyi direkt serbest tüketicilere de satabileceği ve serbest tüketici limitinin her geçen yıl düşürülmesinden hareketle elektriğin nihai tüketicilere satışı da inceleme konusu diğer bir pazar olarak dikkate alınabilecektir. Bununla birlikte, dosya özelinde anılan pazarlar açısından ikili bir ayrıma gitmeye gerek bulunmadığından, inceleme elektriğin üretimi ve toptan satışı pazarı kapsamında yapılmıştır².
- (18) Yeniden yapılanma sürecinde elektriğin satışına ilişkin ortaya çıkan farklı piyasa yapıları, işlem taraflarının piyasadaki konumları ve elektriğin kendine özgü niteliklerinden kaynaklanan zamansal ve coğrafi kısıtlar gibi hususlar; elektrik üretimi ve toptan satışı pazarı bakımından yapılacak alt pazar tanımlarında ve hâkim durum analizlerinde belirleyici olabilmektedir. Bu çerçevede elektrik üretimi ve toptan satışı pazarı; elektriğin fiziksel ticaretini içeren, fiyatların iki taraf arasında doğrudan ya da aracılar ile belirlendiği uzun dönemli ikili anlaşmalar piyasası, piyasa fiyatının merkezi bir idare tarafından işletilen bir sistem çerçevesinde müzayede (ihale) usulü olduğu kısa dönemli spot (organize) piyasalar, arz ve talebin anlık eşitliğini sağlamak üzere merkezi idare tarafından yönetilen dengeleme piyasaları, dağıtım firmalarına yapılan satışlar, nihai tüketici konumundaki serbest tüketicilere yapılan satışlar, talebin zamansal özelliğine bağlı olarak puant yük, orta yük, baz yük dönemleri ve santraller tarafından elektrik üretiminde kullanılan birincil enerji kaynakları çerçevesinde tanımlanmış daha dar alt pazarlar kapsamında incelemeye konu olabilmektedir. Dar pazar tanımlarının somut anlamda yapılması için ilgili işleme ilişkin tarafların piyasadaki konumlarının yanı sıra piyasanın serbestleşme seviyesi, bahse konu piyasa yapılarının işleyişi ve nitelikleri ve de bu yapıların rekabetçi açıdan anlamlı derecede farklılaşıp farklılaşmadığı gibi hususların öne çıktığı; bununla birlikte bu tanımlamaların, rekabetçi bir risk doğmadığı sürece nihailendirilmediği görülmektedir³.
- (19) Diğer yandan, ilgili pazarın diğer bir boyutunu da ilgili coğrafi pazar oluşturmaktadır. Elektrik piyasalarında, coğrafi anlamda elektrik üretimine ilişkin rekabetçi yapıyı belirleyen unsurların başında ise iletim hatları ve kapasiteleri gelmektedir. İletim hatlarında kısıt olması halinde, diğer bölgelerden izole bir yapı sergileyen belirli bölgelerin ayrı birer ilgili coğrafi pazar olarak değerlendirilmesi söz konusu olabilecektir. Zira bir bölgeye elektrik sevkinin, iletim hatlarının kısıtları nedeniyle mümkün olmaması, o bölgenin izole bir yapıya bürünmesine ve de rekabetçi parametrelerin diğer bölge ya da ülkenin geri kalanından farklılaşması anlamında ayrı

² Devralan tarafların elektrik üretiminin alt pazarları ile ilgili faaliyetleri dikey bütünlüğe ilişkin değerlendirme başlığı altında değerlendirildiğinden, anılan pazarlar için ayrıca pazar tanımlarına gidilmesine gerek görülmemiştir.

³ 24.01.2013 tarih ve 13-07/69-38 sayılı Seyitömer santralının özelleştirilmesine ilişkin karar ile 28.03.2013 tarih ve 13-17/247-122 sayılı Hamitabat santralının özelleştirilmesine ilişkin kararda da nihai bir pazar tanımına gidilmediği görülmektedir. Ayrıca Komisyon'un EdF/British Energy (Case No: M.5224), EdF/AEM/Edison (Case No: M.3729), Sydkraft/Graninge (Case No: M.3268), Verbund/EnergieAllianz (Case No: M.2947), ENI/EDP/GDP (Case No: M.3440) ve DONG/Elsam/Energi E2 (Case No: M.3868) kararlarında da alt pazar ayrımlarına değinilmekle beraber bu alt pazarlara yönelik nihai pazar tanımları yapılmamıştır.

16-31/515-230

bir coğrafi pazarın ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Geçmiş tarihli Kurul kararlarında da elektrik üretimi ve satışı pazarının coğrafi boyutunun Türkiye olarak tanımlandığı görülmektedir.

- (20) Dosya konusu işlem bakımından, 10.02.2016 tarih 16-04/70-28 sayılı Rekabet Kurulu kararında yer alan tespitler doğrultusunda, Türkiye’de elektrik toptan satışı pazarının halen gelişme aşamasında olduğu ve devre konu santrallerin büyüklükleri göz önünde bulundurularak, bu aşamada elektrik üretimi ve toptan satışı açısından daha dar bir pazar tanımı yapılmasına gerek bulunmamaktadır. İlgili coğrafi pazar ise aynı karar kapsamında yapılan değerlendirmeler doğrultusunda Türkiye olarak tanımlanmıştır⁴.

G.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

- (21) Bildirime konu işlem, Kurul’un 10.02.2016 tarih 16-04/70-28 sayılı kararı ile değerlendirilen ve nihayetinde önce KOLİN’e, sonra da KOLİN’in %100 hissesine sahip olduğu KLK ENERJİ’ye devredilen SANTRALLER’in özelleştirilmesi işleminin devamı niteliğindedir. Bildirim konusu işlem ile bu kez hâlihazırda elektrik alanındaki faaliyetlerini SANTRALLER ile gerçekleştiren KLK ENERJİ’nin hisselerinin %33’ünün LİMAK YATIRIM’a, %33’ünün ise KALYON’a devredilmesi işlemi ile anılan devre ve KOLİN, LİMAK YATIRIM ve KALYON arasında esasen bir ortak girişim kurulması işlemine izin verilmesi talep edilmektedir.

G.3.1. 2010/4 sayılı Tebliğ Kapsamında Değerlendirme

- (22) 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ’in (2010/4 sayılı Tebliğ) 5. maddesinin üçüncü fıkrasına göre; *“Bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişim oluşturulması”* birleşme veya devralma sayılan hallerden kabul edilmektedir. Bu tanım çerçevesinde bir ortak girişimin 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında birleşme ve devralma sayılabilmesi için ortak kontrol altında bir teşebbüsün bulunması ve ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkması şeklinde iki unsurun birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.
- (23) Bu çerçevede, planlanan işlem öncelikle ortak kontrol açısından değerlendirilmelidir. Hâlihazırda KOLİN, KLK ENERJİ’nin tüm hisselerine sahiptir. Planlanan işlem sonrası LİMAK YATIRIM ve KALYON, KLK ENERJİ’nin %33’er hissesini KOLİN’den devralacaktır. KLK ENERJİ işlem sonrasında KOLİN (%34, A Grubu), LİMAK YATIRIM (%33, B Grubu) ve KALYON (%33, C Grubu) hissedarlığı altında olacaktır.

⁴ 10.02.2016 tarih 16-04/70-28 sayılı karar kapsamında yapılan incelemede, ilgili coğrafi pazara yönelik yapılan değerlendirme çerçevesinde TEİAŞ’a gönderilen bilgi isteme yazısı ile SANTRALLER tarafından üretilen elektriğin buldukları bölge ve sistem işletmesi açısından vazgeçilmez olup olmadığı ve anılan bölgenin iletim kısıtı yaşanan bir bölge olup olmadığı konusunda bilgi talep edilmiştir. TEİAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda anılan SANTRALLER tarafından üretilen elektriğin buldukları bölge ve sistem işletmesi açısından vazgeçilmez olmadığı hususu teyit edilmekle beraber, SANTRALLER’in bulunduğu bölgenin, özellikle ilkbahar feyzan döneminde iletim kısıtı bulunan bir bölge olduğu, ancak bu kısıtların çözülmesi adına TEİAŞ’ın yatırım programında bir takım projeler bulunduğu ifade edilmiştir. Bununla birlikte, 2013 ve 2014 yıllarında anılan SANTRALLER’den Kürtün ve Torul’un 1 no’lu YAL talimatı aldığı, Doğan kent’in almadığı, Kürtün tarafından 2013 yılında toplam (.....) saat, 2014 yılında (.....) saat; Torul tarafından 2013 yılında toplam (.....) saat, 2014 yılında (.....) saat YAL talimatı alındığı belirtilmiş ve bir yılda toplam 8760 saat olduğu dikkate alındığında, söz konusu talimat sayılarının ihmal edilebilir düzeyde olduğu değerlendirilmiştir. Ayrıca anılan talimatların düzenli bir yapı ve süreklilik arz etmediği de göz önüne alınarak ilgili coğrafi pazar Türkiye genelinde değerlendirilmiştir.

16-31/515-230

- (24) Hissedarlar Sözleşmesinin "4. Şirketin İşleyişi" başlıklı bölümünde, KLK ENERJİ'nin 6 üyeden oluşan bir Yönetim Kurulu tarafından idare edileceği, Yönetim Kurulu üyelerinden 2'sinin A Grubu Hissedarlar, 2'sinin B Grubu Hissedarlar ve 2'sinin de C Grubu hissedarlar tarafından gösterilecek adaylar arasından Genel Kurul tarafından seçileceği ifade edilmektedir. 4.2. maddede ise Yönetim Kurulu'nun tüm hissedar gruplarından en az bir üyenin katılımı ve en az 4 üye ile toplanacağı, kararların katılanların oybirliği ile alınacağı belirtilmektedir. Bu sözleşme hükümleri göz önüne alındığında, planlanan işlem sonrası KLK ENERJİ üzerinde ortak kontrol tesis edileceği görülmektedir.
- (25) Ortak girişim işleminin yoğunlaşma doğurucu olup olmadığını gösteren kıstaslardan bir diğeri, söz konusu işletmenin bağımsız bir iktisadi varlık niteliği taşımasıdır. Bu koşul ile ifade edilen temel amaç, ortak girişimin kurucularından bağımsız olarak ilgili pazarda faaliyetlerini sürdürebilen ayrı bir teşebbüs olarak tanımlanabilmesini sağlamaktır.
- (26) Başvuru sahibi tarafından sunulan cevap dilekçesinde yer alan, KLK ENERJİ'nin bağımsız olarak faaliyet göstermek için yeterli kaynaklara sahip olduğu, faaliyetlerinin yürütmesinden sorumlu ayrı bir yönetim kurulu ve karar mekanizmaları bulunduğu, bu karar mekanizmalarının ana şirketlerden bağımsız olarak satın alma ve satış işlemlerini tamamen ticari koşullara göre hali hazırda gerçekleştirdiği şeklindeki açıklamalar doğrultusunda, KLK ENERJİ'nin hâlihazırda aktif olarak faaliyet gösteren bir şirket olması ve işlem sonrasında bağımsız bir iktisadi varlık olarak faaliyetlerini gerçekleştireceği dikkate alındığında, bağımsızlık unsurunun mevcut olduğu değerlendirilmektedir.
- (27) Bu çerçevede, KOLİN'nin tek kontrolünde olan KLK ENERJİ'nin hisselerinin bir bölümünün LİMAK YATIRIM ve KALYON tarafından devralınması işleminin tam işlevsel bir ortak girişim niteliği taşıdığı ve 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi çerçevesinde bir devralma işlemi olduğu anlaşılmaktadır. İşlem taraflarının Türkiye ciro bilgileri incelendiğinde, 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinde yer alan ciro eşiklerinin aşıldığı anlaşıldığından, işlemin Rekabet Kurulunun iznine tabi olduğu sonucuna varılmıştır.

G.3.2. 4054 Sayılı Kanunun 7. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

G.3.2.1. Yatay Yoğunlaşma Bakımından Değerlendirme

- (28) Birleşme ve devralmalar açısından rakip teşebbüsler arası işlemleri niteleyen yatay yoğunlaşma sonucunda oluşan yapının hakim durum yaratması ya da mevcut bir hakim durumu güçlendirmesi, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında yasaklanmıştır. Aşağıdaki tablolarda Türkiye'deki elektrik kurulu gücü ile üretimi ve üretici kuruluşlara göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 4: Türkiye Elektrik Kurulu Gücünün Üretici Kuruluşlara Göre Dağılımı (2015)

Kuruluşlar	Kurulu Güç (MW)	Katkı (%)	Santral Sayısı
EÜAŞ + EÜAŞ'A BAĞLI ORTAKLIK SANT.	20.322,6	27,8	77
İŞLETME HAKKI DEVREDİLEN SANTRALLAR	946,2	1,3	60
YAP İŞLET SANTRALLARI	6.101,8	8,3	5
YAP İŞLET DEVRET SANTRALLARI	2.309,3	3,2	17
SERBEST ÜRETİM ŞİRKETLERİ	43.129,8	59,0	954
OTOPRODÜKTÖR SANTRALLARI	26,4	0,0	5
LİSANSSIZ SANTRALLERİ	310,7	0,4	396
TOPLAM	73.146,7	100,0	1.514

16-31/515-230

Tablo 5: Türkiye Elektrik Üretimini Üretici Kuruluşlara Göre Dağılımı (2015)

Kuruluşlar	Üretim (GWh)	Katkı (%)
EÜAŞ+EÜAŞ'A BAĞLI ORTAKLIK	55.368,8	21,3
İŞLETME HAKKI DEVİR	4.233,2	1,6
OTOPRODÜKRÖR SANTR.	144,0	0,1
SERBEST ÜRETİM ŞİRKETLERİ	144.837,3	55,8
YAP İŞLET SANTRALLARI	42.772,6	16,5
YAP İŞLET DEVRET SANTR.	12.334,4	4,7
TOPLAM	259.690,3	100,0

(29) Yukarıdaki tablolarda ortaya konulan elektrik pazar yapısı çerçevesinde, devre konu SANTRALLER ile söz konusu SANTRALLER'i ortak olarak kontrol edecek olan tarafların mevcut kurulu güçleri, elektrik üretim miktarları ve pazar payı bilgilerine aşağıda yer verilmiştir.

(30) Tablo 6: İşlem Taraflarının Sahip Olduğu Kurulu Güç ve Üretim Miktarı (2015)

Şirket Adı	Kurulu Güç (MW)	Kurulu Güç Tahmini Pazar Payı (%)	Üretim (MWh)	Üretim Tahmini Pazar Payı (%)
KLK ENERJİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KOLİN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
LİMAK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KALYON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Türkiye	73.146,70	-	259.690.300,00	-

Kaynak: Bildirim formu ve KLK Enerji tarafından gönderilen cevabi yazı

(31) Elektrik üretim ve toptan satış piyasalarına yönelik hakim durum değerlendirmesinde, ilgili pazarlarda oluşan pazar payı, hakim duruma ilişkin pazar gücünün göstergelerinden biri olarak ele alınmaktadır. Yukarıda yer alan tablodan da görüldüğü üzere, KLK ENERJİ'nin pazar payına kurulacak ortak girişimin taraflarının kurulu güç ve üretim pazar payları eklendiğinde, toplam pazar payı yaklaşık %(.....) düzeyinde kalmaktadır. Anılan pazar payı büyük oranda LİMAK'tan kaynaklanmakta olup, devre konu KLK ENERJİ'nin kurulu güç (%(.....)) ve elektrik üretimindeki (%(.....)) pazar payı ise ihmal edilebilecek düzeydedir.

(32) Bu bağlamda, 10.02.2016 tarih 16-04/70-28 sayılı kararda yatay yoğunlaşmaya ilişkin marjinal liyakat sıralaması ve kapasite tutma stratejisi konularındaki diğer tespit ve değerlendirmeler ile anılan karar kapsamında bu konularda TEİAŞ'tan alınan bilgiler⁵ de dikkate alınarak, işlem sonucu oluşan toplam pazar payının rekabetçi yapı bakımından sakınca oluşturacak bir pazar gücüne işaret etmediği; bu nedenle bildirim konusu işlem ile yatay yoğunlaşma bakımından herhangi bir pazarda hâkim durum yaratılmasının veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

G.3.2.2. Dikey Bütünleşme Bakımından Değerlendirme

(33) Elektrik endüstrisinin serbestleşme sürecindeki yeniden yapılandırılmasında üretim, iletim, dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin hukuki olarak ayrıştırılması öngörülmekle birlikte, üretim ve perakende satış faaliyetlerinin bütünleşmesinin engellenmediği görülmektedir. Dikey bütünleşme sağlıklı işleyen rekabetçi bir piyasa yapısı açısından hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar doğurabilecektir.

⁵ Bkz. Dipnot 4.

- (34) Üretim ve perakende satış bütünleşmesinin sağlanmasıyla elde edilen olumlu sonuçlardan biri, tüm tüketicilerin serbest olmasıyla uzun dönemli ikili anlaşmaların azalması ve üretim yatırımlarının cazibesini kaybetmesi riskini azaltmaya yönelik olarak üretim yatırımlarının teşvik edilmesidir. Bunun yanında, spot piyasada oluşacak değişken fiyat seviyelerine karşı da dağıtım/perakende satış firmalarının üretim ile bütünleşik bir yapıya sahip olmasının avantaj yaratacağı ileri sürülebilir. Tüm tüketicilerin seçme hakkını kazanmasıyla dikey bütünleşmenin bir risk olmaktan çıkacağı yönünde görüşler bulunsa da, serbest olmayan tüketicilerden oluşan münhasır bir müşteri portföyüyle özelleştirilen dağıtım firmaları dikkate alındığında, dikey bütünleşmenin rekabetçi yapı bakımından hiçbir risk taşımadığını söylemenin mümkün olmadığı görülmektedir.
- (35) Dağıtım bölgelerinde perakende satış faaliyetlerinde rekabetin oluşturulması açısından, dağıtım şirketlerinin aynı ekonomik bütünlük içindeki üretim şirketleriyle ikili anlaşmalar yapmaları elektrik üretim ve toptan satış ya da nihai tüketicilere satış pazarlarında faaliyet göstermek isteyen, ancak alt pazarda faaliyeti olmayan üretim şirketlerinin satış yapmak üzere yeterli alıcı bulamamalarına; yeterli üretimi olmayan alıcıların da elektrik tedarik etmek üzere yeterli satıcı bulamamalarına neden olabilecektir. Dikey bütünleşme sonucu *likiditenin azalması* anlamına gelecek bu durum toptan satış fiyatlarında yüksek dalgalanmalar yaratarak yeni yatırımlar için ciddi öneme sahip olan fiyat sinyallerini de olumsuz etkileyebilecektir.
- (36) Tüm bunlara ek olarak, dikey bütünleşme sonucunda dağıtım şirketlerine yapılan satışlar bakımından yüksek fiyatla alınan elektriğin maliyetinin tüketicilere yansıtılması riski ortaya çıkabilecektir. Bu nedenle, iyi işleyen bir ikili anlaşmalar piyasası sağlanabilmesi açısından dağıtım ve üretim şirketlerinin özelleştirme işlemleri, dikey bütünleşme yönüyle de ayrıntılı olarak ele alınmalı ve hem yapısal hem de davranışsal olarak rekabetçi bir toptan satış piyasası oluşturulması sağlanmalıdır. Şüphesiz, üretim-perakende satış bütünleşmesi ile piyasada hâkim durum yaratma riski, üretim ve/veya perakende satış seviyelerinde yoğunlaşmanın varlığı halinde ortaya çıkacaktır.
- (37) Hâlihazırda dosya kapsamında devreden ve devralan teşebbüslerin elektrik sektörünün üretim ve toptan satış, dağıtım ve perakende satış pazarlarında faaliyette bulunuyor olmaları dikey bütünleşme riskini ortaya koysa da işlem sonucunda hisselerinin bir kısmı devredilecek olan KLK ENERJİ'nin elektrik üretim piyasasında pazar payının %(.....) (kurulu güç) ve %(.....)'ten (elektrik üretimi) ibaret olması ve ortak girişim taraflarının elektrik üretim piyasasında %(.....) ile %(.....) arasında değişen görece düşük pazar payları dikkate alındığında, dikey bütünleşme sonucu ortaya çıkabilecek pazar kapatma (girdi kapatma/müşteri kapatma) endişesinin de bu işlem özelinde söz konusu olmadığı değerlendirilmektedir.

G.3.3. İşlemin Koordinasyon Riski Bakımından Değerlendirilmesi

- (38) Hisseleri devre konu KLK ENERJİ'nin, SANTRALLERİN elektrik üretiminden ibaret olan elektrik alanındaki faaliyetleri ve bu kapsamda kurulu güç bazında %(.....)'lık, elektrik üretimi bazında %(.....)'lük düşük pazar payı dikkate alındığında işlemin asıl rekabetçi endişesi rekabetçi davranışların koordinasyonu noktasında çıkabilecektir.

- (39) Koordinasyon riski genelde tarafların ortak girişim kurmaları halinde, söz konusu ortak girişim ile teşebbüslerin aynı piyasada aktif olmaları ya da kurucu firmaların ortak girişimin faaliyet alanıyla alt, üst ya da komşu pazarlarda rakip olarak kalmayı sürdürmeleri halinde gündeme gelmektedir. Koordinasyon riskinin ortaya çıkması halinde işlemin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde de değerlendirilmesi gerekmektedir. Bazı ortak girişimler açısından tarafların ortak girişimle aynı ya da alt, üst pazarlarda faaliyetleri bulunmasına rağmen, anılan faaliyetlerin sınırlı ya da düşük düzeyde olmasından hareketle koordinasyon riskinin bulunmadığı sonucuna varılabilmektedir.
- (40) Kurul'un, üretim özelleştirmeleri ile ilgili kararlarından 12.06.2014 tarihli ve 14-21/411-179 sayılı ve 26.11.2014 tarih ve 14-46/835-376 sayılı Kemerköy ve Yeniköy Termik Santralleri ile Kemerköy Liman Sahası'nın özelleştirilmesi sürecine ilişkin kararlarında koordinasyon riskini alıcı grupların elektrik alanındaki faaliyetlerinin derecesine göre yaptığı görülmekte ve üretim seviyesinde düşük pazar payları söz konusu olduğunda koordinasyon riskinin ortaya çıkmadığına hükmettiği anlaşılmaktadır. Yine Seyitömer santralinin özelleştirilmesine ilişkin 24.01.2013 tarih ve 13-07/69-38 sayılı karar ile Hamitabat santralinin özelleştirilmesine ilişkin 28.03.2013 tarih ve 13-17/247-122 sayılı kararlarda tarafların ilgili pazarlardaki düşük pazar payları nedeniyle koordinasyon riski bulunmadığı sonucuna varıldığı görülmektedir. Dağıtım aşaması ile ilgili ise 28.10.2009 tarih ve 09-49/1219-307 sayılı Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin nihai devrine ilişkin ALCEN kararına yönelik yapılan değerlendirmede, tarafların ortak girişimin faaliyet alanı ile ilgili pazarlardaki düşük pazar payları nedeniyle işlemin koordinasyon riski yaratmadığı sonucuna varılmıştır.
- (41) Görüldüğü üzere, Kurul'un şimdiye kadar elektrik sektöründe koordinasyon riskine ilişkin üretim ve dağıtım özelleştirmeleri kapsamındaki yaklaşımı büyük oranda, alıcıların kurdukları ortak girişim ile ya da elektrik alanında ortak oldukları diğer şirketler aracılığı ile kontrol ettikleri toplam pazar payının düşük olarak nitelendirilemeyecek bir büyüklüğe ulaşmış ve ulaşmadığı çerçevesinde şekillenmiştir. Diğer yandan, yukarıda sayılan kararlarda da belirtildiği üzere, hali hazırda sektörün bir seviyesinde belli bir pazar payına ulaşmış tarafların arasında koordinasyon riskinin artması için tarafların üretim ve ticaret gibi diğer seviyelerde de ciddi bir büyüklüğe ulaşması gerekmektedir. Dosya konusu işlem bu açıdan değerlendirildiğinde, gerek hisseleri devre konu KALK ENERJİ'nin kurulu güç bazında %(...)'lık, elektrik üretimi bazında %(...)'lük düşük pazar payı gerekse işlem taraflarının üretim seviyesinde toplam %(...) ile sınırlı kalan pazar payı dikkate alındığında, Kurul'un önceki kararlarındaki yaklaşımı ile de uyumlu olarak dosya konusu işlemin koordinasyon riskini kayda değer biçimde artıracak boyutta bir işlem olmadığı kanaatine ulaşılmıştır⁶.

⁶ Koordinasyon riskiyle ilgili olarak, yayılma etkisi bağlamında işlem taraflarının ortaklarının elektrik sektöründeki faaliyetleri de dikkate alınabileceksen de, hisseleri devre konu KALK ENERJİ'nin düşük pazar payından kaynaklı olarak, işlemin bu riski kayda değer boyutta artıracak bir işlem olmadığı ve bu bağlamda ulaşılan sonucun değişmeyeceği değerlendirilmektedir. Ayrıca bkz. 10.02.2016 tarih 16-04/70-28 sayılı Kurul kararı.

H. SONUÇ

- (42) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.